

giam deriuarūt: Differēs itaque de Trinitate Tertullianus in libro aduer-
sus Praxcā, Pater, inquit, tota substantia, filius deriuatio totius & portio.
 Quod Theologi Parisiēses dicerēt iuxta suæ scholæ morē, Pater plenitu-
 dinē deitatis possidet in primo signo originis, quia à se eam habet, Filius
 in secūdo signo originis, quia ab uno p̄ generationē cōmunicatā à patre:
 Spiritus sanctus in tertio signo, quia à duobus per sp̄irationē, eandē nu-
 mero essentiam cum omnibus essentialibus nō notionalibus accepit. At
 que hoc est quod alijs uerbis extulit Tertullianus cū inquit, Ex uno patre
 omnia quæ in deo, per substantiæ unitatē, & in unitate trinitas unius sub-
 stantiæ. Item, Vnitas ex semetipsa deriuās trinitatem, nō destruitur ab il-
 la, sed administratur, ut tota substantia sit id quod una substantia indiui-
 sa in tribus non solum in altera. Siquidē & Theologis mos est totum id
 uocare, quod perfectum uolunt dicere. Deniq; uidetur à Tertulliano fi-
 lius appellari portio, quia nec pater nec spiritus sanctus est, tametsi unus
 sunt deus tres p̄sonæ, & nō filius qui pater, nec pater qui spiritus sanctus.
 Iam cum filiū minorē patre dicit, intelligi debet, nō quo ad deitatē quæ sit
 minor in eo, sed quatenus à patre generatē genitus, mittēte missus, dante
 accipiēs, faciēte factus, (ut ipse loquit̄) subiūciēte sibi omnia à quo accepit
 etiā quæ dei. Id quod scholastici uocant in patre autoritatē, in filio subau-
 toritatē, concedentes alium esse habēdi modum ea quæ cōmunicata sunt
 per productiones personis duabus. Per gradum in deitate nil aliud in-
 telligit quàm signa originis, & non eundē modum habendi essentiam &
 essentialia. Quid ni aut gradum concedant, ordinē admittentes? Itaq; cū
 sic dicit, Tres sunt nō statu sed gradu, non substantia sed forma, nec pote-
 state sed specie, unius autē substantiæ & unius status & unius potestatis,
 quia unus deus ex quo & gradus isti, & formæ & species, statum uocat
 quod scholastici substātiā, gradum quod illi notionem, formā quod illi
 proprietates, speciē, quod illi habendi modū uel signa. Quod aut dicit fili-
 us & spiritus sanctus secundū & tertiū locum sortiti, tam consortes sub-
 stantiæ patris, membra, pignora, & instrumēta, haud dubie significare uo-
 luit duabus emanationibus productos filiū & spiritū sanctū à patre im-
 producto. In eadem substantia eiusdem naturæ tres personas, tres res
 appellat, intelligens realiter non essentialiter distinctas, quod Scholastici
 subtilius tria supposita uocant. Adhæc filiū qui & sermo & sophia pa-
 tris dicitur, nō tam genitū, productū, natū, procedentē, & emanātem dicit
 t̄p̄ creatū à patre, cōditū & factū, quod alioqui sacris literis peculiare est.
 Sed malo te (inquit) ad sensum rei quàm ad sonū uocabuli exerceas. Cer-
 ti enim deū creari nō posse, nec fieri, à quo & per quē omnia, deferamus
 locutionibus sacris. Proinde propositiones istæ, Omnis origo parēs est:
 quod ab origine est, progenies est, Item, Trinitas per consertos & connex

In signo originis

De trinitate

Totum et perfectum

Filius super patris

*plus ad sensum rei q̄ ad sonū
 uocabuli exercitandi sensus*   **b**   os gradus